

Pobratí z nebeško se harmonijo,
 In celi ti svet presladka bo last,
 Vesoljnost neskončna ti bo v domačijo,
 Vse veke razlegala tvoja se čast.
 Dan beli ti zgodnja je zarja rodila,
 Noč tamna te nikdar ne bode zakrila.

Kraljestvo je moje na jasnih višinah,
 Čistéje ko tukaj nebó se žarí,
 Podložnike zbiram pa v hladnih nižinah,
 Ne brani, mladeneč! se pevske častí,
 Podajam ti liro in radostne strune,
 Vse srca naj petje mogočno presune!“

In boginjo skrije jasna višina,
 Ostane mladenču pevska last,
 Vesoljnost neskončna mu je domovina,
 Razlégala večna se bode mu čast,
 Ki giblje po strunah prste krilate,
 Z veseljem napaja sestre in brate!

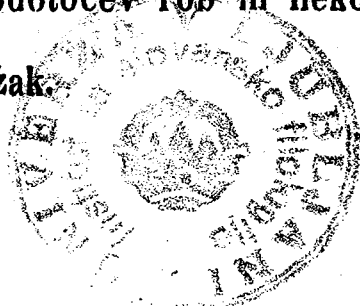
Kranjska nevesta.

(Spisal Fr. Davroslav.)

I.

Bilo je o polnoči. Vse je bilo tiho in mrtvo. Ni je bilo zvezdice, da bi razlivala blede svojo svetlobo na tiho beneško močvirje; ni je bilo sapice, da bi se zibala po jadranskem morji. Samotno in molčé so moleli stolpovi v črno noč. Na ulicah je bilo vse mirno, tudi po vodotocih je že potihnilo ploskanje veslarjev. Glasni zvon v zvoniku sv. Marka zadoni čez veličansko mesto z dvanajstémi udarci. Komaj se je razletel zadnji udarec po mestu, kar stopi iz stebrenih dvoran možak, v plašč zavit, ki malo postoji in poslušá, če je že ves hrup potihnil ali ne, potem pa koraka proti granitnim stebrom. Tam je sopet sem ter tje postajal, in ko se je na enkrat zaslišalo ploskanje po vodi, stopil je možak na vodotočev rob in neko osebo v gondolini zagledal.

„Bepo!“ zašepetal je možak.



1 IV 431

„Blagorodni gospod! le v gondolino“, odgovorila je oseba v gondolini.

In kmalo sta bila v onem kraju, kjer veči del kupci stanujejo. Gospod v gondolini pokaže neko hišo, v kateri je še brlela lučica v najzgornjem nadstropji, pa pravi: „Le urno!“ In že je gondolina pri kraju. Gospod je skočil na suho in zletel v omenjeno hišo. — Bil je nenavadno visoke rasti, ponosne obnaše, temnega, nemirnega pogleda, popoln izraz beneškega plemenitaša v najboljših letih. Star možiček mu stopi nasproti, priklanjaje se mu do tal.

„Ali ste že vedeli, da pridem?“ spregovorí plemenitaš.

„Se vé da, ljubi grof! pa zlo sem se začudil, ko sem slišal, da ste v Benetkah. Prosim, blagorodni gospod, vsedite se.“

Plemenitaš sede, privleče iz žepa s trakmi ovito pismo in ga dá možicu rekoč: „Pri moji veri! nič družega me ni semkaj pritiralo, sosebnost v vaše gnjezdo.“

Zlatar je vzel list in bral, plemenitaš pa se je oziral po stanici. Peter Molo je bil najbogatejši zlatar, kar jih je bilo v Benetkah. Ko je Molo prebral pismo, položil ga je v omaro in djal: „Vidim, plemeniti gospod! da so vam znane vse skrivnosti vašega vodja, zato raje ustmeno, kakor pismeno odgovorim. Le povejte plemenitemu Cenotu, da mu pomorem, kakor pred, če me prav pripravljate v velike zadrege.“

„Molo, vse sporočim Cenotu“, odgovorí plemenitaš.

Zlatar se molčé priklone, plemenitaš pa nadaljuje: „Dobro veš, da vojska z Genovčani ne zajeda samo ljudovladi, ampak tudi nam plemenitašem.“

„Res je to“, odgovorí zlatar, „malo jih je beneških plemenitašev, prav malo, ki niso zlatarjev in kupcev nadlegovali.“

„Kaj se tako bojite za svoje prepolne mošnje!“

„O gospod! ne bojimo se ne preveč. Saj veste, koliko smo že izposodili.“

„To je že res, ti sam si mi že posodil, ti sam si mi pomagal, ali sopet potrebujem novcev.“

„Koliko?“

„Oj za Boga, 4000 zlatov.“

„To je preveč, ta je prehuda, ljubi grof!—In kaj mi zastavite?“

„Posestva v Fužini in grad v mestu.“

„Oboje je že davno zastavljeno.“

„Zlatar! v vojski se nadjam slave, ker vse gré po sreči ljudovladi. Chioggio smo hudo stiskali, in če se je polastimo, stavim, da bode plen neprecenljiv. Ali se še spominjate, koliko smo naplenili v Brandoli?“

„Škoda, da je onega plena upnikom premalo v roke prišlo.“

„I, vendar mi na mojo srečo kaj upate? Saj veste, da se mi je ljudovlada že mnogo zadolžila, da me za tega voljo visoko čislá.“

„To se vam mora v čast šteti“, spregovori zlatar, „da si toliko prizadevate v prid in v blagor Benečanov. Ali ker nisem tak, kakoršni so judje, ampak priprost človek, rojen na Kranjskem, ne morem vam na slepo srečo nič posoditi.“

„Že prav, zlatar, jaz sem ti hotel na roko iti. Pojdem tedaj k judu, ki mi gotovo posodi, in si bo še v čast štel, da je posodil plemenitemu Polanitu.“

„Ne hodite mi še, gospod! Prav res, prav rad bi vam posodil, ko bi le kako nezastavljeno posestvo imeli. — No, domislil sem si, saj imate še lep gradič zunaj mesta.“

„Pa ni moj, ampak dedina moje sirote.“

„O joj, saj res! pa sem že pozabil. Oni gradič je Vidoslavin. O, to vam je krasno dekle! Nje oči, lepi kodri.“

„Čemu govorite o lepoti Vidoslavini“, spregovori plemenitaš. „Na njeno krasoto mi gotovo nič ne posodite“, pristavi šaljivo.

„O koj, koj.“

„Kaj vraga! ali se norčujete, ali kaj?“

„Ne jezite se, gospod! da mi take iz ust leté. Poslušajte me še dalje: Radi bi 4000 zlatov na posodo, ktere tudi posodim, če mi daste dobre pravice. Brat moj Jakob mi je poslal pred tednom nekaj novcev, naj jih razposodim. Hotel sem že nakupiti mnogovrstnih dišav, ktere bi dokaj dobička dale. Ali raji posodim novce vam, samo da jih ob letu vrnete. Tisti dan pridem s svojim sinovcem v vaš grad, da novce z obrestmi vred vrnete, ali pa Vidoslavo mladenču v zakon daste.“

Grof Polani je že med govorom kviško planil, in zlatarja strmó in jezno pogledoval. Ko je zlatar omolknil, zagrmel je plemenitaš: „Pri moji veri! vi ste predrzni. Kaj, Vidoslava, hči najmogočnejšega kranjskega plemenitaša, se bo zaročila z vašim sinovcem! kaj tacega se pa ne sliši, kedar si bodi. Kaj res mislite, da so beneški plemenitaši tako zašli! Nikakor, tega pa že ne!“

„Plemeniti gospod! pomislite, da meni in mojim sorodnikom povsod vrata odpirajo. Girolamo, sinovec moj, ima vse lepe lastnosti, kakor se mladenčem spodobijo; on je lepega obnašanja in učen v mnogih vedah. Jaz sem vam pod tem pogojem le novce obljubil, pa tako pisano gledate! Pa je že prav, jih pa drugam spečam.“

Grof malo premišlja, potem reče zlatarju, ki je liste v omaro spravljal: Molo! preveč tirjate. Saj veste, da se grofinja ne sme zaročiti s priprostim meščanom, posebno če starešinstvo ne dovoli. In to bo težko kaj, če bi prav jaz za vas govoril.“

„Naj vas le preveč ne skrbi; ne bodem tirjal vašega dekleta brez privoljenja viših.“

„Molo, Molo! to ti gotovo spodletí.“

„Naj spodletí ali naj ne spodletí, meni je vse eno. Sedaj, če vam je prav, napišem dolžno pismo.“

„Le“, odgovori plemenitaš kratko in mrzlo.

Molo je napisal dolžno pismo, potem pa je pozvonil, in koj je pritekkel njegov sinovec, priljuden mladeneč, kteremu se je dobro vidilo, da ni laške krvi, da ga je rodila mati Kranja, in se je podpisal za pričo. Zlatar je sedaj omaro odprl, izvlekel polno možnjo novcev in djal: „Ali bi hoteli samega suhega zlata?“

„Ne, ne“, odgovori grof, „bilo bi prenerodno. Sto zlatov, drugo pa v menilnih listih.“ Zlatar mu je kmalo vse pripravil, in Polani novce in menilne liste pospravljaje, pravi: „Zelo se mi že mudí. Zarano moram biti na svojem mestu, in neljubo bi mi bilo, ko bi zavohali ljudje, da sem bil tu.“

„No, ker se vam mudí, ne bom vas zadrževal. Pa srečno in z Bogom!“

„Z Bogom, ljubi Molo!“ odgovori plemenitaš in zletí po stopnicah proti vodotoku, kjer ga je že Bepo čakal, kakor mu je bilo ukazano.

II.

Venecija je bila v trinajstem stoletji mogočna in slavna, in je zapovedovala daleč okoli. Ali blagostanje jej je zavidala sosebnó Genova, ki je vedno želela, da postane pomorska kraljica. Sklenila je torej Benečane nadlegovati. Lucijan Dorija je prijadral v jadransko morje, premagal Benečane, poškođoval njihovo brodovje in telebil v prah Venecijo, slavno pomorsko kraljico.

Po smrti Lucijan Dorijevi, poslali so Genovčani novega vojskovodja, Petra Dorija, ki je požgal s svojimi četami mnogo vasí in oblegel Chioggio.

Ta novica je preplašila vse Benečane. Vsi so prijeli za orožje, Pizanita pa so oprostili, kterega so bili v ječo vtaknili po nesrečni prvi bitvi, da je sopet njihov vodja. Pod njegovim vodstvom so se srečno izvršile vse priprave za brambo. Plemenitaši in meščani so darovali mnogo blaga, največ pa grof Polani, da je celo obožal. Konec septembra bilo je že trideset ladij za boj pripravljenih. Mesca decembra so popustile domačo luko in hudo stiskale Genovčane. Ali dolgo dolgo so se bili, preden so premagali pod vodstvom hrabrega Cenota Genovčane in jih odpodili od Chioggije. Kmalo potem so vzeli tudi Genovčanom po strašnem klanji otok Brandolo, kterega so se bili polastili.

Bil je lep popoldan v mescu marcú leta 1380. Solnce se je že v zaton nagnilo, in razlivalo rudeče svoje žarke po mirnem močvirju in po tihem jadranskem morji. Prostovoljci beneški, nabrani po sosednih deželah, so sedeli na bregu in peli, ladije pa so se prazne zibale po glatkem morskem zrcalu.

„Kaj vraga“, jezil se je suh Nemeč in zagnal kocke v vodo, „jaz nič več ne igram. Zadnji cvenk sem zastavil in zgubil, zdaj sem pa suh.“

„Saj res, kaj je petnajst goldinarjev“, oglašil se čmeren Angličan, „če nam ne zvišajo plače, utegne se vneti punt celo v ležišču.“

„Per moj duha!“ zavpije čvrst Kranjec, „da sem jez vodja, jaz bi bil že pokazal Genovčanom. To ni vendar nikamor, da jih samo gledamo! Davno bi jih bili že lahko razpodili na vse štiri vetrove.“

„Ljubi moji! Venecija že tudi močno Cenota opravlja, ker se ne premakne, torej tudi ni čuda, da ga dolžé izdajavstva“, razlaga prav imenitno živ Lah.

Ko so se prostovoljci na bregu Palestrinskem med seboj razgovarjali in nenavadne burke uganjali, sedel je Ceno v nekem stolpu. Bil je srednje starosti, močnega života, rujavega in progastega obraza. Sedel je na klopi za mizo, na kateri so ležali zemljevidi, pod nogama orodje in druga šara. Na obrazu se mu je brala srčnost, oko mu je bilo svetlo, čelo pa jasno.

Pregledovaje zemljevide nekoliko časa, se je globoko zamislil in nehoté zadremal. Ko nekoliko podremlje, zbudi ga moška hoja, in korenjašk mož, v vojaški plašč zaviti, stopil je v sobo. Ceno mu podá stol, naj se vsede.

„Bog vas sprimi, Ivan“, spregovori Ceno, „veliko imam govoriti z vami, zato sem vas k sebi pozval.“

„To me prav veseli, da vam morem ustreči“, odgovoril je vojščak.

„Prav dobro se vedete s svojimi vojaki, vse je zadovoljno z vami“, pohvalil je Ceno Ivana.

„Spolnili smo svojo dolžnost“, odgovoril je Ivan.

„Res, res. Ali vojaki so dobili plačo?“ poprašá Ceno.

„Se ve da.“

„Ali so zadovoljni?“

„Zakaj pa ne. Česar so želeli, to so dobili.“

„Nekteri pa vendar niso zadovoljni, kakor slišim. Ali nič ne veste?“

„Nič. Da bi pa pogovore pobiral in raztroševal, ki vojakom iz ust leté, kedar pijó bokal vina, to ni moja navada, kakor veste.“

„Pa je vendar sploh znano, da vojščaki niso zadovoljni s plačo. Bojim se, da bi se ne spuntali.“

Ivan je neverjetno z glavo zmajal, pa djal: „Punta, izdajavstva se vendar ne nadjam. Kdo bi storil kaj takega? Za svoje rojake, ktere sem bil nabral daleč od tod, v dragi domačiji, na Kranjskem, za te sem vam vselej porok. Zastavim vam glavo.“

„Vsa čast in pohvala Kranjcem“, odgovorí Ceno, „ali Robert Recenati, dobro pomnite, ni Kranjec, ampak Lah. — Izdajica je. —

Dopisuje si z genovskim vojvodom. Rad bi mu prišel do živega. Pomagajte mi, kakor veste in znate."

"Kar se bo dalo, tega si bodite svesti. Saj poznate kranjsko kri."

"Bog plati! — Kteri oddelek pojde nocoj na stražo?"

"Robert Recenatov. Prav za prav je pa moj oddelek na vrsti, pa me je Robert preprosil, naj gre on mesto mene, kar sem mu tudi dovolil."

"Ljubi Ivan!" nasmeje se zdaj Ceno, "pojte le vi na stražo, Robertu naj se dá kak drug posel. Pazite na vse, kar se bo godilo. Kaj več o tem jutri."

III.

Solnce je zatonilo v zahodu, in v slovó še žarilo beneško močvirje. Hladni mrak je razpel svoje krila čez trudno zemljo. Na marmornem mostovžu v malem pa krasnem gradiču, ki je stal na bregu jadranskega morja, sedela je mlada ženska, vitka kot jela v gori. Razgled je bil neznansko mikaven; vidilo se je tje po široci vodi, vidilo se je veličansko mesto v svoji krasoti. Mlado dekle, sloné ob marmornem steburu, oziralo se je tje proti višnjevim goram, proti rojstni zibeli, kranjski deželi. Večerna sapa jej je razpihaval dolge kodre, ki so se razpletene kodrali po belem tilniku. Obleka jej je bila tedanji šegi primerna. Deklica, tiha, mila in krasna, bila je iz Kranjskega, edina hči mogočnega grofa. Pred svojo smrtjo je izročil maloletno hčerko svojemu prijatlu Andreju Polanitu. Dolgo je dekle jokalo in žalovalo po dragem očetu, posebno še zató, ker je moralo zapustiti drago domačijo in preseliti se na Italijansko. Ko je pa vidila, da jo grof ljubi kot lastnega otroka, pozabila je nekoliko neizrečene zgube.

Grof Polani je imel sina, ime mu je bilo Giulio, ki je bil pet let stariši kot Vidoslava. Oča ga je bil poslal pred enim letom po svetu, kakor je bila takrat navada, in pričakovali so ga sedaj vsak dan domú, da stopi v beneško vojsko, in se bojuje za dom.

Govorili smo popred o Vidoslavi, ki je sedé na marmornem mostovžu se ozirala proti domači deželi. Radostna je bila, ko je zaslišala milo donenje večernega zvonjenja in sladko petje v bližnjem samostanu: Zvonilo je Ave Marijo. Ko so se pozgubili zadnji klenki večernega zvonjenja po slavnem pomorskem mestu, vstala je deklita s klopi in se ozrla v sobo, kjer je pri oknu stala stara strežnica, in molila angeljsko česčenje.

"Kaj ne, danes si bila v mestu, ljuba Lukrecija?" prašala jo je Vidoslava.

"In na večne čase. Amen," odmolila je strežnica, in se pre-križala. "Bila sem v mestu, ljuba grofinja! Slišala sem mnogo zanimivega o vojski, srečala sem tudi mnogo starih znancev, in sama ne

vem, kaj so mi vse napovedali. Glava moja je vsa pozabljiva. Pa sem se tudi utrudila, ker sem prehodila skoraj pol mesta."

"Nekaj mi vendar poveš."

"Če si le kaj domislil. Plemenitaši so skoraj vsi obožali, ker jim je vojska požrla mnogo novcev. Starešinstvo vedno sili, naj se sovražnik zagrabi, ali Ceno se ne premakne, torej ni čuda, da se govori o izdajavstvu, in če je temu taka, ne bode nam dobro. Drugi pa sopet trdijo, da to ni res. Govori se o sovražnikovem brodovji, ki bo jadransko morje vznemirjevalo in celo Benetke pokončalo. Mati božja brani nas. Kar groza me je, kedar slišim take novice; saj še kuga ni nevarniša, kakor vojska. Brezbožne drhali pomoré vse od kraja."

"Res je strašno res, ljuba moja", odgovorila je Vidoslava, "obupati pa vendar ne smemo, saj nam pomore vsegamogočni Bog. Še je Venecija gospodarica še, nič ne opravi Genova, in zato se imamo zahvaliti pogumnim vojščakom in starešinstvu, kakor Bepo pravi, in dokler bo štela Venecija kaj tacih mož, kakor je Polani, rjul bo beneški lev še po morji v sramoto slavohlepeči Genovi. Ali si kaj slišala o grofu?"

"Slišala sem nekaj. Pravijo, da je vrlo hraber. V bitvi za Brandolo bojeval se je v prvi vrsti, vodja ga vrlo čislá in vedno soвета poprašuje."

"Kako si me zveselila s tako novico! Bog mu daj srečo."

"Bog daj!" odgovorila je strežnica. "O joj, šembrana moja glava, najvažniše novice bi bila kmalo pozabila. Kaj pravite, ktereга znanca sem še vidila?"

"Kaj vem, ker praviš, da si pol mesta obhodila."

"I no, nekdo je došel v Polanitev grad."

Vidoslava je molčala; ali da ni zakrival mrak njenega obličja, bila bi vidila strežnica, da jo je rudečica oblila.

"Tomaž, grofičev sluga."

"Oj za Boga!" zavpila je deklica. "Je li res, ljuba Lukrecija?"

"Le tiho, le tiho, gospodična, grofiča še ni."

"Ljubi Bog! kaj pa je sopet to, da je prišel sluga sam? Se je li gospodu pripetila kaka nesreča? Govori, ljuba moja, govori."

"Nič ne skrbite, grofič pride jutri, sluga ga je prišel le napovedat. Ko bi vidili norastega Tomaža, kako se je potujčil, komaj da sem ga spoznala. Ko sem ga prašala, zakaj se je potujčil, odgovoril mi je: saj so se tudi plemeniti gospod."

"Oh Lukrecija! slabo novico si mi prinesla."

"Ljuba gospodična, kaj še to! Sluga mi je še kaj več povedal: — krasni spol grofa vrlo čislá."

"Oh bodi tiho, bodi", djalo je vznemirjeno dekle.

Med tem se je vrgla črna noč na trudno zemljo. Dekle je pozvonilo s srebrnim zvončekom. Ko je stopil v sobo mlad, belo

oblečen sluga, in prižgal orjaško svetilnico, ki je od stropa visela. Vidoslava je sedla na mehko klop, sluga pa je vzel v roke srebrne strune. Dolgo je brenkal in prepeval, toda Vidoslava se ni kaj zmenila za njegovo petje. Strežnica ga malo pokara, ker vedno stare pesme poje.

„Ne huduj se!“ zavrnila jo je Vidoslava, „ko bi znal Hamet kako novo pesem, gotovo bi jo zapel.“

Hamet malo pomolči, potem se ozrè v krasno dekle, kakor bi jej hotel na obrazu brati, kaj se godí v njenem srcu. Sopet udari po srebrnih strunah, in zapoje pesem, katero je peval nekdam po livadah ob dereči Savi:

„Ne skrivaj ljubezni,
Presladko deklè!
Ki sama se ukrade
V nedolžno srcé.

„Ljubezen je bila,
Ljubezen še bo,
Ko mene in tebe
Na svetu ne bo.“

Stara strežnica Lukrecija ni razumela petja, ker ni znala slovenskega, ali Vidoslava ga je razumela in bila je vsa nemirna. Vidila je sedaj, da je Hametu znana skrivna ljubezen, katero je gojila za Giulija v mladem srcu.

„Tu imaš, draga kranjska duša, pet zlatov za svojo pesem.“

Hamet jej je poljubil roko, vzel darilo, ponižno se priklonil in šel iz sobe. Tudi Lukrecija je šla molcé v bližnjo sobo.

Vidoslava je ostala sama. Vzela je v roke knjigo in brala, toda z branjem si ni mogla pomiriti tolččega srca. Lukrecijne besede spodile so jej mir iz srca, in tudi Hametova pesem jej je vsadila ostro pušico v nedolžno srce. V take misli zatopljena, sedela je še dolgo na klopi, ko je bil že davno potihnil ves šum po gradiču. Naenkrat jo zbudi sopet sladko brenkanje in petje iz sladkega spanja. Vidoslava skoči na noge, posluša, ne gane se, ne črhne, petje je tako znano, in ne vé, kaj se godí okoli nje. Kmalo potem zasliši hojo po mostovžu, pogleda proti durim in proti oknu, da vidi, kdo je in kaj hoče v pozni noči. Zagledala je v črn plašč zavito osebo.

„O moj Bog!“ zavpila je Vidoslava, in hotla zbežati.

Neznani jo je prijel rahlo za belo roko, vrgel plašč raz sebe, in položil gosli na mizo. Vidoslava je spoznala prijazno obličje Giuliovo. Zatrepetala je, kakor plaha srna, in nedolžna sramožljivost se jej je brala na cvetečem licu.

„Ljuba duša, kaj si ti tako boječa, tako zamišljena! Kaj se me bojiš, me li več ne poznaš?“

„Ah nisem vas še pričakovala, ljubi grof! Mislila sem, da pridete jutri.“

Mladeneč se je sladko nasmejal rekoč: „Srce mi ni dalo pokoja, moral sem hiteti, da vidim, če še cvete roža v ogradi, lepša kot vse rože, kar jih napaja biserna rosa po širocem svetu.“

Vidoslava je znala, kaj pomenijo te besede, močno je zarudela in pobesila glavo.

„Ah, ne pobešaj glavice, mili cvet! Daj mi uživati slast tvojih oči. — Na pol prazno je bilo moje življenje na tujem, ker si bila ti daleč od mene.“

Dekle je vzdihnilo. „Svet ima dosti zabav, mislim, da vam jih ni grenil. Lahko ste me pogrešali.“

„Oh, ti dvomiš, ti misliš, da se jaz hlinim. Res je, prehodil sem mnogo deželá, videl sem, kakošne šege imajo ljudje po svetu, videl sem mnogo lepih deklet, in pridobil si mnogo zvestih prijatlov, toda dražih svojih doma nisem nikdar pozabil.“

Potem je stopil bliže, in jo prijel za roko. Vidoslava jo je hotla odtegniti.

„Odpusti, mila! govoril je mladeneč, „če sem te razžalil. — Govori, lepotica moja, kaj te teži.“

Oko dekletovo se je zakalilo pri teh besedah.

„Giúlio!“ rekla je žalostno, „zgubila sem na svetu vse, očeta in mater, mislila sem, da si mi še ti ostal, ali...“

„Ljubezen za te, draga moja, nikdar ne mine v mojem srcu, nikoli še ni in ne bode počivalo tuje dekle na mojih persih!“

Mladeneč je objel svojo ljubo in jo pritisnil na prsi.

IV.

Ljubo sije pomladno solnce in se ogleduje v zrcalu jadranskega morja. Gondoline prevažajo ljudi in blago po beneških vodotocih. Naenkrat trči gondolina ob gondolino, in veslarja, kakor je sploh navada o tacih priložnostih, sta se prav nepriljudno pozdravila; preklinjala sta drug drugega, da je bilo joj. Gospod, ki je sedel v prvi gondolini, odgrnil je svoje zagrinjalo, najbržeje, da bi se bil začel prepirati; ravno to je storil tudi gospod v drugi gondolini. Ali ko je zagledal drug drugega, ostrmela sta oba.

„Marko!“ zavpil je prvi.

„Giulio!“ odgovoril je drugi.

Ko sta vidila čolnarja, da se gospoda poznata, nehala sta kleti, in zaveslala sta tako, da sta si gospoda v roke segla.

„Srečne oči!“ spregovoril je sopet Marko.

„Bog te sprimi v našem mestu!“ odgovoril je Giulio. „Kam se pelješ?“

„Sem ter tje se vozim, ker mi je dolg čas. Tudi sem bil že k tebi namenjen.“

„Prav, prav. Reci svojemu veslarju, naj gré domú, ti pa k meni prisedi.“

Ko sta prišla v Polanitov grad, pozdravil je Giulio še enkrat svojega prijatla z dobrodošlico, potem pa je rekel: „Prav žal mi je,

da ni očeta doma, da bi se zahvalili mojemu prijatlu za gostoljubnost, ktere sem vžival pri njem."

"Hvala!" odgovoril je Marko in mu segel v roko. "Ti me preveč čislaš. Lahko mi vse povrneš, ako mi razkažeš čudeže po vašem mestu."

"Prav rad, prav rad. Ali Venecija je naše dni, ker kervava vojska gospodari, klaverna in zapuščena sirota. Nekaj pa še tudi vidiva."

Ko sta se malo pokrepčala z jedjo in s pijačo, šla sta ogledovat veličansko mesto. Nazadnje sta obstala pred cerkvijo sv. Marka. Malo v stran je stalo cel kup beneških lazaronov in družih mestnih postopačev okoli miz, klopi in družega orodja, kjer je bilo razstavljeno mnogobrojno pisano orodje, blago, razne dišave in vode, kar sta prodajala dva zvita sleparja, in z godbo ljudi k sebi vabila. Slepar je odprl včasih kako škrinjo, izvlekel iz nje steklenico kake tekočine, in začel je dokazovati z medenim jezikom njeno moč.

Giulio in Marko sta nehoté obstala pri drhali.

"Plemenita gospoda!" nagovoril ju je slepar, "jez sem Jernej Krokar, zdravnik, zvezdoznanec in učenik. Jez prerokujem iz zvezd prihodnje reči, pa tudi odvracam in ozdravljam razne bolezni. Glejta, tu je nekaj za skrumbe, tu za oteklino, tu za blede lica itd." Ljudstvo je kupovalo, da je bilo veselje gledati, slepar je pa veselo stresal novce v svoj žep. In kakor je nehal upiti, pa so godci zagodli, da je vse skoz ušesa letelo. Uganjal je še mnogo družih burk. Ko je vidil, da Giulio in Marko še vedno nepremakljivo stojita, rekel je sopet: "Plemenita gospoda! kaj bi vama svetoval? — Tu je mazilo, da brada hitreje raste, tu korenina, ki odpira srca beneških gospodičin!"

Mlada plemenitaša sta se molcé nasmejala, in hotla iti, ko je jelo ljudstvo režati vanje. Ker je slepar dobro vedel, da drhali močno ustreže, ako plemenitašema kako norčevo zasoli, zavpil je zaničljivo za njima: "Plemenita gospoda! tu imam še pijač za ponos, tu za ošabnost, ta je malo bolja in je dobra za lenuhe in strašljivce."

Giulio se je jezen ozrl in zarežal nad mazačem: "ti priprosta duša ti! ko bi se spodobilo, porujem ti celo brado, da bi vidil, ali bi zrasla nova. Dobro bi bilo, našteti ti jih 25 na podplate, kar bi ti bolj teknilo, kakor vsa mazila in pijače."

Jernej Krokar je vedel, da se ob vojskinem času ne gleda posebno na mestne potepuhe, in da se ni koj bati kazni, zato je še dalje zasmehoval plemenitaša: "Plemenita gospoda, ali vesta kaj novic o vojski? kakor se vidi, vama ne diši vojska. Kako lepo čičata doma pri dobrih mamicah."

Mladenča sta se sopet ozrla, in Giulio je potegnil v divji jezi svoj meč, mahnil je po sleparju in ga ranil na glavo. Ljudstvo je jelo kričati, in Bog vé, kaj bi se bilo zgodilo, da ni Marko Giulija po-

miril, in ga hitro odtod peljal. Dobro sta pa še slišala sleparjeve besede, ki je vpil za njima: „Gizdalin! to ti povrnem.“

Drugi dan popoldne sta hodila sopet Giulio in Marko po mestu. Ta pot je peljal Giulio svojega prijatla na sprehajališče plemenitašev. Nobeden se ni upal tu se sprehajati, če ni bil plemenitaš, ali blizo okoli se je pa trlo vse polno ljudstva. Beneški plemenitaši so nosili obleko iz temnozačrnele robe, ljudstvu pa je bolj pisana dopadala.

„Ljubi Giulio!“ spregovoril je Marko, „bolje bi mi ne bil mogel ustreči, kakor si mi ustregel s tem, da si me lesem pripeljal. Kdor bi se ne radoval v tem času na tem kraju, ne bi vedel, kaj so Benetke.“

Dolgo sta se še sprehajala. Giulio je vedel mnogo zanimivega novega povedati o noši in mestnih navadah, in pojasniti z lepimi črticami.

„Mnogo mikavnega si mi že pokazal“, djal je sopet Marko, „ali vsega še ne.“

„Govori, dragi moj! Vse se ti spolni, če je le mogoče.“

„Ali se še spominjaš lepe noči na bleškem jezeru na Kranjskem.“

„Ko sva se po jezeru vozila“, segel mu je Giulio v besedo.

„Takrat si mi pripovedoval o svoji domovini, o svojih znancih, o krasni Vidoslavi, kranjski deklici. Obljubil si mi jo pokazati, kader pridem v Benetke. Sedaj sem tu. Verjeti pa vendar ne morem, da bi bilo kranjsko dekle lepše, kakor so Benečanke. Poglej, ali cvetó kje še lepše cvetice, kakor so te, ki jih tukaj vidiš?“

„Oh ne, ne, Marko, motiš se, še lepša je. Pustiva mestni šum, pa pojva h Kranjci.“

Kmaló sta prišla pod Vidoslavin grad. Dekle je sedelo v sobi, ko sta mladenča prišla. Marko je kar ostrmel, malo je govoril in bil je ves nemiren. O mraku sta šla mladenča sopet domu, toda Marko je vedno molčal. Prešlo mu je veselje, in tužno je pogledoval Benečane.

Drugi dan je Giulio vstal, se napravil, in odmolivši jutranjo molitev, šel je v Markovo sobo, pa Markota že ni bilo. Sluga Tomaž mu je pokazal s svilnatim trakom prevezano pismo. Giulio ga je razvil in bral:

Dragi prijatelj!

Kar koj moram iti iz Benetek. Bog ti povrni gostoljubnost, katero sem užival pri Tebi. Moje prijateljstvo nikoli ne opeša, zato sem Ti porok!

Z Bogom!

Tvoj Marko.

Giulio se je praskal za ušesi, ker ni vedel, kako je to, da je prijatelj kar natihoma odšel in se ni nič poslovil. Popraševal je služabnika, pa ta ni nič vedel. Zdelo se mu je sicer, da je bil prejšnji dan, ko sta bila pri Vidoslavi, ves drugačen, ali kako to?

(Konec prihodnjíč.)

